

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

O'quv ishlar bo'yicha prorektor

A. Esanov

2024- yil “

**PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA KAFEDRASI
"GAZLAMALAR MATERIALSHUNOSLIGI"**

FANIDAN SYLLABUS

Bilim sohasi   100000 - Gumanitar
Ta'lim sohasi: 110000 - Pedagogika
Ta'lim yo'nalishi: 60111300- Texnologik ta'lim

Termiz – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Pedagogika va ijtimoiy gumanitar fanlar fakulteti
 60111300- Texnologik ta'lim

Fan nomi:	Gazlamalar materialshunosligi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	GMB101
Yil:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Sirtqi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	150
Ma'ruza	16
Amaliy mashg'ulotlar	6
Laboratoriya mashg'ulotlari	–
Seminar	
Mustaqil ta'lim	128
Kredit miqdori:	5
Baholash shakli:	Yozma
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad – bo'lajak texnologiya ta'limi o'qituvchilarini o'z kasbining mohir ustasi qilib tarbiyalashda talabalarga tola, ip va gazlamalarning asosiy xususiyatlarini, xossalarini o'rgatish, tikuvchilik materiallarini ishlab chiqarish texnologiyasi to'g'risida bilim berishdan iborat.
FM1	Fanning vazifasi – fan va ta'lim integratsiyasi mazmun mohiyatidan kelib chiqqan holda tolalarning tuzilishi va olinishi, gazlamalarning tolaviy tarkibini, o'rilish usullarini, assortimentini, fizik-mexanik xususiyatlarini, tikuvchilik materiallarining turlari va xususiyatlarini zamonaviy ilmiy, amaliy yutuqlar asosida o'rgatishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Gazlamalarga ishlov berish praktikumi
2.	Umumiy pedagogika
3.	Chizma geometriya va muhandislik grafikasi

Ta'lim natijalari (TN)	
	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	Gazlamalar materialshunosligi fanining tushunchalari va tamoyillarini chuqur tushunishni kerak;
TN2	Gazlamalar materialshunosligi faniga oid metodlarining mohiyatini chuqur tahlil qilishi lozim;
TN3	Gazlamalar materialshunosligi fanining mazmuni, an'analari, metod va vositalari, materialshunoslik ishining mazmuni va metodlarini bilishi kerak;

TN4	O'quvchilar bilan sinfdan va maktabdan tashqari ishlarda turli o'yinlar, tanlovlar, musobaqa va boshqa tadbirlarni tashkil etish metodikasini o'rganishi kerak;
	<i>Ko'nikmalar jixatidan:</i>
TN5	Talabalar maktabda texnologik ta'limning o'ziga xos o'rni borligini aniqlab oladi;
TN6	Gazlamalar materialshunosligi fanining tarbiyaviy jarayon bilan bog'liqligini biladi;
TN7	O'qituvchilar bolalar tashkilotlari, ota-onalar hamda keng jamoatchilik bilan yaqindan aloqalar bog'lab, Gazlamalar materialshunosligi fanining ta'lim jarayonida yoshga oid xususiyatlarni hisobga olishni biladi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	To'qimachilik tolalari haqida umumiy ma'lumotlar.
M2	Tabiiy va kimyoviy tolalar haqida umumiy ma'lumotlar. To'qimachilik tolalarining fizik xossalari
M3	To'qimachilik iplari haqida umumiy ma'lumotlar
M4	Gazlamalarning umumiy va asosiy xususiyatlari.
M5	Gazlamalar assortimenti
M6	Trikotaj va noto'qima matolari haqida umumiy ma'lumotlar. Trikotaj matolarning olinishi
M7	Biriktiruvchi materiallar haqida umumiy ma'lumotlar
M8	Issiq tutuvchi materiallar haqida umumiy ma'lumotlar
	<i>16 soat</i>
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)	
3-semestr	
A1	Tabiiy va kimyoviy tolalar tasnifi va ularning turlarini o'rganish
A2	Kalava iplar va ularning xossalari, ularda uchraydigan nuqsonlarni o'rganish
A3	Gazlamalarning tolaviy tarkibini, kalava ip turi va pardoqlash usullarini belgilashni o'rganish
	<i>6 soat</i>
Mustaqil ta'lim (MT)	
1	Gazlamalar materialshunosligi fanidan seminar va amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish va uy ishlarini bajarish. 78 soat
2	Tabiiy va kimyoviy tolalar tasnifi haqida vaziyatli masalalar (kazuclar) tuzish 10 soat
3	Kalava iplar va ularning xossalari, ularda uchraydigan nuqsonlarni o'rganish loyihasini himoya qilish 10 soat
4	Trikotaj va noto'qima matolari haqida esse yozish 10 soat
5	To'qimachilik tolalari haqida konspekt qilish 10 soat
6	Gazlamalar materialshunosligi bo'yicha test tuzish 10 soat
	Jami 128 soat

Asosiy adabiyotlar

1. X. Z. Ismatullayeva va boshqalar. Maxsus materialshunoslik. Oliy o'quv yurtlari uchun o'quv qo'llanma. T.: "Iqtisod-moliya" – 2007.

Qo'shimcha adabiyotlar:

2. T.A. Ochilov, N.G. Abbasova, F.J. Abdullina, Q.I. Abulniyozov. Gazlamashunoslik. Kasb-hunar kollejlari uchun darslik. T.: "Cho'lpon" – 2003.

3. U.M. Matmusayev. "Poya po'stlog'idan olinuvchi tolalar". Toshkent. 1992 y. – 54b.

4. N.G. Abbasova, A.Z. Abdullayev "Tabiiy ipak chiqarish". Toshkent. 1992 y. – 35 b.

5. Sh. Isxakov. "To'qimachilik tolalari". Toshkent. 1988 y. 134-167 b.

6. P.T. Bukayev. "Ip gazlama ishlab chiqarishning umumiy texnologiyasi". Toshkent. 1989 y. – 13 b.

G.K. Xasanboyeva, O.I. Karimova "Kiyim modelini ishlash va konstruksiyasini tayyorlash" Toshkent "O'qituvchi" 1990 y. – 162 b.

1. E. P. Malseva. Tikuvchilik materialshunosligi. Hunar-texnika bilim yurtlari uchun darslik. T.: "O'qituvchi" – 1986.

8. Н.М. Толкунова, Е.Н. Чернов, И.Е. Гончарова "Испытание текстильных материалов". (1,2-ч.). Москва. Легпромбытиздат. 1993 й. – 74 б.

9. Б.А. Бузов и др. "Лабораторный практикум по материаловедению швейного производства". Москва. Легпромбытиздат, 1991 й. – 117 б.

10. Г.Н. Кукин, А.Х. Соловев "Текстильное материаловедение". 1-кисм. 1985 й. – 43 б. 2-кисм 1989 й. – 76 б. 3-кисм 1992 й. – 54 б.

Axborot manbalari (saytlar):

11. www.osinka.ru

www.legprom.ru www.ZiyoNet.Uz www.Tdpu.uz

Talabning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

"5" baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olish;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;

➤ fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;

➤ fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon etib olish;

➤ berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olish;

➤ konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;

➤ mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;

➤ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;

➤ fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;

➤ tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

"4" baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➤ fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;

➤ fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;

➤ fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;

- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

“3” baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;

- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

Quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz “2” baxo bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Talabalar o'zlashtirishini baholash va HEMIS tizimlarini qiyosiy taqqoslash

JADVALI

Joriy baholash tizimi	Yevropa kredit transfer tizimi (YeCTS — european Credit Transfer System)	O'zbekiston tizimi (%)
«5»	«A»	90 — 100
«4»	«B»	70 — 89,9
	«C»	
«3»	«D»	60 — 69,9
	«E»	
«2»	«FX»	0 — 59,9
	«F»	

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Dotsent Eshkarayev Ulugbek Choriyevich
E-mail:	Ucheshkorayev@gmail.com/ (99) -377-70-37
Tashkilot:	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Pedagogika va psixologiya kafedrası
Taqrizchilar:	Pedagogika fanlari doktori (Ds), TerDU proffessori. M.X.Shomirzayev Texnika fanlari doktori (Ds), TMTI prorektori, dotsent M.Q.O'rozov

Mazkur sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil __ avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus "Pedagogika va ijtimoiy gumanitar fanlar" fakultetining 2024 yil __ avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

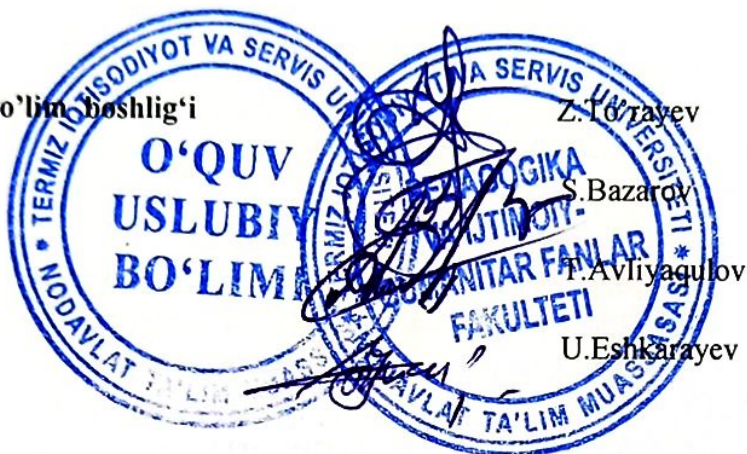
Mazkur sillabus "Pedagogika va psixologiya" kafedrasining 2024 yil __ avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchi

Z. To'rayev

S. Bazarov

F. Avliyev

U. Eshkarayev